

Anvendelse af fiksationsmidler/beskyttelsesmidler på somatiske sygehusafdelinger og plejehjem

FOB nr. 85.74

Rettet henvendelse til indenrigsministeriet med anmodning om oplysning om, i hvilket omfang der forelå materiale, som belyste praksis med hensyn til anvendelse af fiksationsmidler/beskyttelsesmidler over for patienter på somatiske sygehusafdelinger og plejehjem.

(J. nr. 1985-1221-43).

Den 5. november 1985 skrev jeg således til indenrigsministeriet:

»Det i grundlovens § 71, stk. 7, omhandlede tilsyn med behandlingen af personer, som er underkastet administrativ frihedsberøvelse har den 30. september 1985 afgivet beretning.

Som det fremgår af beretningen, som jeg vedlægger, har tilsynet anmodet indenrigsministeriet om at oplyse praksis med hensyn til almindelig fiksering og beskyttelsesfiksering på de enkelte psykiatriske sygehuse m.v., og sundhedsstyrelsen har herefter foretaget en generel undersøgelse med hensyn til fiksering af patienter. Sundhedsstyrelsen har derefter - med indenrigsministeriets godkendelse - fastsat midlertidige regler for anvendelse af såvel tvangsmidler som beskyttelsesforanstaltninger over for patienter på psykiatriske sygehuse samt de dertil knyttede plejehjem m.v.

I tilsynets beretning er anført følgende:

» ...

Tilsynet har ikke set sig i stand til at udtale sig om praksis med hensyn til anvendelse af fiksationsmidler/beskyttelsesmidler over for patienter på somatiske sygehusafdelinger og plejehjem.

...«

Idet jeg henviser til ombudsmandslovens § 6, stk. 5, finder jeg at burde udbede mig oplysning om, i hvilket omfang der foreligger materiale, der belyser praksis med hensyn til anvendelse af fiksationsmidler/beskyttelsesmidler over for patienter på somatiske sygehusafdelinger og plejehjem.

...«

I den anledning meddelte indenrigsministeriet mig følgende i en skrivelse af 20. marts 1986:

» ...

Indenrigsministeriet kan hertil oplyse, at der kun foreligger et sparsomt materiale i form af enkeltundersøgelser i lokalområder, som næppe med tilstrækkelig sikkerhed kan antages at være repræsentative for landet som helhed.

På baggrund af ombudsmandens henvendelse har indenrigsministeriet imidlertid drøftet med sundhedsstyrelsen, om det bør overvejes at udsende retningslinier for anvendelse af fiksationsmidler/beskyttelsesmidler på det somatiske område i lighed med de regler, der allerede gælder på det psykiatriske område (sundhedsstyrelsens cirkulære af 28. juni 1985).

Det er sundhedsstyrelsens opfattelse, at der for det blandede psykiatriske-gerontologiskesomatiske område, som disse plejehjem dækker, er etableret en praksis, der baserer sig på nogle generelle synspunkter, hvor hensynet til grundlovens § 71 afvejes mod bestemmelser i straffeloven (§§ 250 og 253). Denne praksis mener sundhedsstyrelsen hidtil har gjort behovet for mere formelle regler mindre påtrængende, men styrelsen bemærker samtidig, at der i den senere tid fra flere sider har været tilkendegivet et behov for fastsættelse af et særligt regelsæt for anvendelse af fiksationsmidler/beskyttelsesmidler over for patienter på somatiske institutioner.

Det skal imidlertid fremhæves, at man, såfremt der fastsættes formelle regler på det somatiske område, må være opmærksom på, at disse ikke fører til øget anvendelse af beskyttelsesfiksering af plejehjemspatienter, hvorfor de i givet fald bør ledsages af en opfordring til de enkelte plejehjemsledelser om så vidt muligt at anvende faste vagter som alternativ til beskyttelsesfiksering af patienter. Endvidere bør reglerne ledsages af forslag til omlæggelse af rutiner og holdningsbearbejdelse af personalet, som kan bidrage til at formindske omfanget af brugen af beskyttelsesforanstaltninger.

Indenrigsministeriet er enig i sundhedsstyrelsens vurdering og vil tage spørgsmålet om udarbejdelse af retningslinier for anvendelse af fiksationsmidler/beskyttelsesmidler over for patienter på somatiske sygehusafdelinger og plejehjem op til nærmere drøftelse med sundhedsstyrelsen og socialministeriet (hvorunder de somatiske plejehjem hører). Indenrigsministeriet vil holde ombudsmanden orienteret om resultatet af disse drøftelser.

...«

I skrivelse af 25. marts 1986 til indenrigsministeriet meddelte jeg, at jeg havde taget det oplyste til efterretning og havde noteret mig, at ministeriet ville holde mig underrettet om resultatet af drøftelserne.